# Näringsutskottets betänkande

# 1981/82: 56

## över proposition 1981/82: 135 med förslag till ny lagstiftning om utländska förvärv av svenska företag m. m. jämte motioner

### Ärendet

I proposition 1981/82: 135 (justitiedepartementet) har regeringen – efter hörande av lagrådet – föreslagit riksdagen att anta i propositionen framlagda förslag till

lag om utländska förvärv av svenska företag m. m.,

lag om utländska förvärv av fast egendom m. m.,

lag om införande av dessa båda lagar samt

elva lagar om följdändringar i andra lagar.

Med anledning av propositionen har väckts tre motioner. Förutom dessa behandlar utskottet en motion som har väckts under allmänna motionstiden.

Propositionen redovisas nedan och motionerna på s. 2 f.

Lagutskottet har avgett yttrande (LU 1981/82: 4 y) över förslaget till lag om utländska förvärv av fast egendom jämte följdlagstiftning samt en motion rörande denna lag *(bilaga)*.

Skrivelser har inkommit till utskottet från Svenska bankföreningen och från f. d. avdelningsdirektör Gunne Birke.

### Propositionen

*Förslag*

I propositionen föreslås att riksdagen antar förslag till

1. lag om utländska förvärv av svenska företag m. m.,
2. lag om utländska förvärv av fast egendom m. m.,
3. lag om införande av lagen om utländska förvärv av svenska företag m. m. och lagen om utländska förvärv av fast egendom m. m.,
4. lag om ändring i lagen (1934: 239) om bulvanförhållande i fråga om aktier i vissa bolag,
5. lag om ändring i lagen (1935: 395) om kontroll över tillverkningen av krigsmateriel m. m.,
6. lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973: 1173),
7. lag om ändring i aktiefondslagen (1974: 931),
8. lag om ändring i lagen (1955: 183) om bankrörelse,
9. lag om ändring i lagen (1949: 658) om inlösen i vissa fall av rätt till gruva m. m.,
10. lag om ändring i förköpslagen (1967: 868),
11. lag om ändring i gruvlagen (1974: 342),

12. lag om ändring i lagen (1975: 1132) om förvärv av hyresfastighet m. m.,

13. lag om ändring i lagen (1976: 240) om förvärv av eldistributionsanläggning m. m.,

14. lag om ändring i jordförvärvslagen (1979: 230).

Lagförslagen återfinns i propositionen på s. 2–21.

*Huvudsakligt innehåll*

I propositionen föreslås att 1916 års lag om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom m. m. och 1968 års lag om vissa inskränkningar i rätten att sluta svenskt handelsbolag m. m. skall ersättas av två nya lagar, nämligen lagen om utländska förvärv av svenska företag m. m. och lagen om utländska förvärv av fast egendom m. m.

Den nya lagstiftningen överensstämmer i stor utsträckning med gällande rätt. Liksom nu skall det i princip krävas tillstånd av regeringen, om ett utländskt rättssubjekt eller vissa svenska rättssubjekt vill förvärva fast egendom i Sverige. Tillstånd krävs också, under vissa förutsättningar, när sådana rättssubjekt vill förvärva aktier i svenska aktiebolag, andelar i svenska handelsbolag eller rörelser som drivs här i landet liksom vid slutande av avtal om svenskt handelsbolag.

En nyhet är att tillståndskravet gäller aktier i alla svenska aktiebolag, oavsett om bolaget har ett s. k. utlänningsförbehåll i sin bolagsordning eller ej. Vidare blir även svenska stiftelsers förvärv i princip underkastade kontroll.

När det gäller förutsättningen för att tillstånd skall meddelas till aktieförvärv m. m. behålls nuvarande princip. Tillståndet skall alltså ges, om det inte skulle strida mot något väsentligt allmänt intresse. Härvid kan tillståndsmyndigheten ta hänsyn till förhållandena såväl på förvärvarens sida som beträffande det företag som avses med förvärvet.

Den nya lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 januari 1983.

**Motionerna**

*Yrkanden*

Den motion från allmänna motionstiden som behandlas här är

1981/82: 1930 av Hadar Cars (fp) och Christer Eirefelt (fp), vari hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående behovet av en moderniserad lagstiftning för utländska förvärv av svenska företag.

De motioner som har väckts med anledning av propositionen är

1981/82: 2474 av Lennart Pettersson (s), vari hemställs att riksdagen med anledning av propositionen skärper reglerna vad avser utländska medborgares förvärv av fritidsfastigheter i Sverige i enlighet med vad som anförs i motionen,

1981/82: 2475 av Ingvar Svanberg m. fl. (s), vari hemställs

1. att riksdagen avslår föreliggande förslag till lag om utländska förvärv av svenska företag,

2. att riksdagen av regeringen begär förslag till lag om utländska förvärv av svenska företag i enlighet med de riktlinjer som anges i motionen,

3. att riksdagen av regeringen begär förslag till regler beträffande verksamhetskontroll i och förhandlingar med utlandsägda företag i enlighet med vad som anges i motionen.

1981/82: 2476 av Lars Werner m. fl. (vpk), vari hemställs

1. att riksdagen avslår proposition 1981/82: 135,

2. att riksdagen begär att regeringen snarast framlägger förslag till ny lagstiftning mot utländska förvärv av svenska företag m. m. utifrån i motionen angivna synpunkter.

*Motivering*

I motion 1981/82: 1930 (fp) understryks behovet av att Sverige får en ny och modern lagstiftning om utländska förvärv av svenska företag. Motionärerna anser att de bestämmelser om förvärvstillstånd som en sådan lag kan väntas innehålla bör tillämpas generöst. Grunderna för tillståndsgivningen måste stå i överensstämmelse med OECD:s kapitalliberaliseringsstadga, EFTA-konventionen och Europarådets bosättningskonvention, anser de vidare.

Yrkandet i motion 1981/82: 2475 (s) om avslag på lagförslaget om utländska förvärv av svenska företag motiveras med att de framlagda förslagen till ändringar i lagstiftningen är otillräckliga. En effektiv kontroll över de utländska företagen kan enligt motionärernas uppfattning inte uppnås utan att det dels genomförs en skärpning av förvärvskontrollen, dels införs en verksamhetskontroll. Motionärerna ansluter sig i sak i stort sett till de synpunkter som företrädarna för kontrollinjen och förhandlingslinjen framförde i den s. k. Eckerbergska utredningen. De föreslår sålunda att förvärvstillstånd skall krävas då kontrollsubjekt, som tidigare saknar aktier i företaget, önskar förvärva aktier motsvarande mer än fem procent av aktiekapitalet eller röstetalet för samtliga aktier i bolaget. Tillstånd bör enligt motionärernas mening meddelas om det inte med hänsyn till det inflytande som kan uppkomma över svenskt företag eller svenskt näringsliv är oförenligt med allmänt intresse. Villkor skall uppställas i samband med tillståndsprövningen. En fortlöpande verksamhetskontroll bör införas. Syftet med kontrollen skall vara att dels tillse att utländska företags dotterbolag i Sverige fullgör sina lag- eller avtalsenliga förpliktelser i fråga om informations- och förhandlingsskyldighet, dels bevaka att sådana villkor som uppställs i samband med förvärvstillstånd uppfylls. Om företaget avviker från vedertagna riktlinjer eller gjorda utfästelser skall staten på förslag av arbetstagarorganisation, berörd kommun eller statens industri-

verk kunna ta upp förhandlingar med företagen. Inom ramen för verksamhetstillsynen skall regeringen kunna uppställa vitessanktionerade villkor rörande verksamheten. Motionärerna önskar ett nytt lagförslag från regeringen av här angiven innebörd.

I motion 1981/82: 2476 (vpk) anförs att av de tre olika förslag till lag om kontroll av utländsk företagsetablering som utredningen lade fram är kontrollinjen den mest effektiva. Även den är dock behäftad med svagheter och innebär inte någon radikal omläggning av Sveriges hittillsvarande politik när det gäller utländska investeringar inom landet. Vänsterpartiet kommunisterna har en annan principiell utgångspunkt och anser att företag och naturtillgångar i Sverige i princip skall ägas av personer bosatta i landet. Tillstånd för utlänningar skall ges endast när detta är av utomordentligt intresse för det svenska samhället och dess utveckling. Motionärerna hävdar att frågan om lagstiftning om utländska förvärv av svenska företag är en fråga om skydd av nationella intressen mot det internationella storkapitalet. Tillståndsprövningen måste utformas så att den lokala arbetstagarorganisationen eller dennas centralorganisation får vetorätt i dessa frågor och vid prövningen av nyetableringar av utländska företag. Motionärerna ansluter sig till kontrollinjens förslag om verksamhetskontroll. Regeringen bör anmodas av riksdagen att lägga fram ett nytt lagförslag baserat på motionärernas synpunkter, anför de till sist.

**Utskottet**

*Inledning*

Frågan om rätt för utlänningar att förvärva svenska företag och fast egendom i Sverige behandlas främst i lagen (1916: 156) om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom m. m. (1916 års lag).

År 1973 tillfogades bestämmelser om förvärvskontroll i fråga om alla aktiebolag som har utlänningsförbehåll. Dessa ändringar sågs redan från början som ett provisorium i avvaktan på en allsidig prövning av lagen. I övrigt har lagen under de senaste decennierna undergått endast mindre ändringar. När det gäller rätten för utlänningar att ingå som delägare i handelsbolag finns särskilda bestämmelser i lagen (1968: 557) om vissa inskränkningar i rätten att sluta svenskt handelsbolag m. m. (1968 års lag).

Regeringen tillkallade år 1973 särskilda sakkunniga för att se över gällande bestämmelser om inskränkningar i fråga om utländskt övertagande av svenska företag m. m. Utredningen överlämnade i november 1978 betänkandet (SOU 1978: 73) Kontroll av utländsk företagsetablering i Sverige. Betänkandet innehöll bl. a. tre olika förslag till lag om kontroll av utländsk företagsetablering här i riket samt ett gemensamt förslag till lag om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom m. m. De skilda förslagen stöddes av olika ledamotsgrupper inom utredningen. Ett av förslagen

*(kontrollinjen)* anvisade ett koncessionssystem som skulle innebära en total nyetablerings-, verksamhets- och övertagandekontroll när det gäller det utländska inflytandet i svenskt näringsliv. Ett andra förslag *(förhandlingslinjen)* innebar i allt väsentligt samma ordning för nyetablerings- och övertagandekontroll som enligt kontrollinjen. I fråga om verksamhetskontrollen föreslogs däremot ett lagfäst förhandlingssystem. Det tredje förslaget *(likabehandlingslinjen)* innebar en viss utbyggnad av de nuvarande bestämmelserna i 1916 års lag. Tanken på att införa nyetablerings- och verksamhetskontroll avvisades. Lagförslaget om förvärv av fast egendom motsvarade i sak i allt väsentligt den nuvarande ordningen i 1916 års lag såvitt avser förvärv av fast egendom och gruvrättigheter. Förslaget förutsatte emellertid att något av förslagen om kontroll av utländska företag samtidigt genomfördes.

Vid remissbehandlingen utsattes betänkandet för ingående kritik. Tanken på en omfattande kontrollagstiftning mötte i många fall starkt motstånd. Viss förståelse visades dock för behovet av en modernisering av 1916 års lag.

På grundval bl. a. av utredningsförslaget och remissynpunkterna har regeringen utarbetat förevarande proposition. För en beskrivning av det huvudsakliga innehållet i denna hänvisar utskottet till den redogörelse som lämnas inledningsvis i detta betänkande (s. 2).

Utskottet vill framhålla att den nuvarande lagstiftningen om utländska förvärv av fast egendom i Sverige i sina huvuddrag är mer än 65 år gammal. Det framlagda förslaget till ny lagstiftning om utländska förvärv av svenska företag m. m. innebär i språkligt och lagtekniskt hänseende en välbehövlig anpassning till moderna förhållanden. Det måste bl. a. betraktas som en stor fördel att frågorna om utländska förvärv av svenska företag och om utländska förvärv av fast egendom i fortsättningen regleras i skilda författningar.

Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att utskottet parallellt med behandlingen av förevarande proposition behandlar regeringens förslag till ny lagstiftning på konkurrensområdet (prop. 1981/82: 165 och 1981/82: 195). Lagförslagen innehåller bl. a. särskilda regler om företagsförvärv. Reglerna gäller för både svenska och utländska förvärvare. Syftet med konkurrenslagstiftningen är emellertid endast att hindra skadlig verkan i fråga om konkurrensbegränsning. Utskottet delar justitieministerns uppfattning (prop. 1981/82: 135 s. 27) att bestämmelserna i konkurrenslagstiftningen inte utgör något skäl emot att regler om en mer allsidig prövning av utländska företagsförvärv tas upp i förevarande lagstiftning.

Som kommer att framgå av det följande råder det emellertid inte enighet inom utskottet om flera av de huvudprinciper som bär upp lagstiftningen om företagsförvärv. Utskottet är enigt om att utländska direktinvesteringar kan ge vårt land viktiga bidrag. Det råder också enighet om att det behövs en kontrollagstiftning och att gällande regler behöver moderni-

seras. Meningarna går dock isär främst i den viktiga frågan om hur pass omfattande kontrollen över det utländska inflytandet bör vara. Utskottet tar i de följande två huvudavsnitten upp de frågor angående företagsförvärv och fastighetsförvärv som aktualiserats dels genom motionerna, dels genom vad som i övrigt förekommit under utskottets behandling av ärendet.

*Utländska förvärv av svenska företag*

1916 års lag innebär i korthet att utländska medborgare samt utländska bolag, föreningar, andra samfälligheter och stiftelser inte utan särskilt tillstånd av regeringen eller i vissa fall länsstyrelsen får förvärva fast egendom eller gruvrättigheter i Sverige. Tillståndsplikten gäller även för vissa svenska företag, nämligen svenska aktiebolag som inte har s. k. utlänningsförbehåll i sin bolagsordning, svenska handelsbolag samt, med åtskilliga undantag, svenska ekonomiska föreningar. Ett utlänningsförbehåll skall gå ut på att utländska rättssubjekt eller tillståndspliktiga svenska rättssubjekt genom teckning eller överlåtelse får förvärva bara en mindre, i lagen närmare angiven del av aktierna. Aktier som inte får förvärvas fritt kallas bundna aktier och övriga aktier fria. Ett utlänningsförbehåll får inte ändras utan tillstånd av regeringen eller i vissa fall av statens industriverk. Medgivande får inte lämnas om det strider mot väsentligt allmänt intresse att aktier förvärvas av ett tillståndspliktigt rättssubjekt. Även förvärv av rörelser eller delar av rörelser är i viss omfattning underkastade tillståndsplikt.

1968 års lag innebär att utländska och vissa svenska rättssubjekt inte utan tillstånd får sluta avtal om ett svenskt handelsbolag eller ingå i ett sådant bolag.

Som framgått av den inledande redogörelsen (s. 2) föreslås i propositionen att 1916 års lag och 1968 års lag skall ersättas av två lagar, nämligen lagen om utländska förvärv av svenska företag m. m. och lagen om utländska förvärv av fast egendom m. m. Den nya lagstiftningen överensstämmer i stor utsträckning med gällande rätt.

Den förstnämnda lagen innehåller bestämmelser om att vissa rättssubjekt, de s. k. kontrollsubjekten, inte utan tillstånd av regeringen (eller den myndighet som regeringen bestämmer) får förvärva (1) så många (fria) aktier i svenska aktiebolag att genom förvärvet förvärvarens andel av aktiekapitalet eller röstetalet för vanliga aktier i bolaget kommer att överskrida något av gränsvärdena 10, 20, 40 eller 50 procent, (2) andelar i svenska handelsbolag och (3) äganderätt eller nyttjanderätt till rörelser som drivs här i landet eller delar av sådana rörelser. Ett kontrollsubjekt får vidare inte utan tillstånd sluta avtal om svenskt handelsbolag. – Förutom de rättssubjekt som är tillståndspliktiga enligt gällande lag räknas även svenska stiftelser till kontrollsubjekten. En annan nyhet i jämförelse med

gällande rätt är att om någon som äger bundna aktier blir kontrollsubjekt efter förvärvet måste han ha tillstånd för att behålla aktierna. – Systemet med utlänningsförbehåll behålls, liksom de nuvarande gränsvärdena för de fria aktiernas andelar av röstetal och aktiekapital. – Om förvärvstillstånd inte sökts före förvärvet skall det sökas inom en månad från förvärvstillfället. Om förvärvstillstånd inte sökts eller om tillstånd vägras är förvärvet ogiltigt, såvida det inte gäller fria aktier som förvärvats på Stockholms fondbörs eller genom inrop på exekutiv auktion. Tillståndsmyndigheten skall i sådant fall förelägga förvärvaren att avyttra aktierna inom sex månader eller den längre tid som myndigheten bestämmer. – Tillstånd enligt lagen skall meddelas om det inte strider mot något väsentligt allmänt intresse.

I motion 1981/82: 2475 (s) föreslås att riksdagen dels skall avslå förslaget till lag om utländska förvärv av svenska företag, dels begära ett nytt lagförslag utformat i enlighet med de riktlinjer som anges i motionen, dels begära förslag till regler beträffande verksamhetskontroll i och förhandlingar med utlandsägda företag, även detta i enlighet med synpunkter som framförs i motionen. Motionsförslagen ansluter sig i huvudsak till de förslag som företrädare för de s. k. kontroll- och förhandlingslinjerna lade fram i utredningen.

Vänsterpartiet kommunisterna yrkar i motion 1981/82: 2476 att riksdagen skall dels avslå propositionen i dess helhet, dels begära ett nytt förslag till lag mot utländska förvärv av svenska företag m. m. Det förslag som regeringen bör anmodas lägga fram skall enligt motionärerna närmast utgöra en utveckling av den s. k. kontrollinjens förslag. De föreslår bl. a. att en vetorätt för de fackliga organisationerna införs när det gäller utländska företagsförvärv.

En närmare redogörelse för förslagen i motionerna har lämnats på s. 3 f. i detta betänkande.

Utskottet vill inledningsvis understryka att de utländska direktinvesteringarna och de multinationella företagens verksamhet här i landet har en rad positiva effekter. Till dessa effekter hör, som närmare utvecklas i propositionen (s. 23 f.), att det svenska näringslivets försörjning med riskvilligt kapital ökar, att tillgången till avancerad teknik förbättras, att näringslivet erhåller nya impulser på marknadsföringsområdet samt att tillflödet av utländska investeringar allmänt sett förbättrar investeringsklimatet i landet. Givetvis kan det utländska inflytandet också medföra en del problem, särskilt när det gäller större multinationella företag med en hög grad av internationalisering. Dessa svårigheter har främst att göra med de försämrade möjligheterna till insyn i beslutsprocessen i sådana företag. Som framhålls i propositionen kan det vidare uppstå speciella problem när utländska företag här i landet expanderar genom förvärv av redan befintliga företag, exempelvis om det förvärvade företaget har en unik produkt eller speciell kunskap som riskerar att gå förlorad genom förvärvet eller

om företaget är av avgörande betydelse för Sveriges försörjning eller beredskap i övrigt. De risker som det främmande inflytandet eventuellt kan innebära måste samhället kunna skydda sig emot. En effektiv kontroll som i sådana fall förhindrar främmande inflytande är därför motiverad. Bestämmelserna i 1916 års lag och 1968 års lag erbjuder ett visst skydd mot oönskade effekter till följd av utländska förvärv av svenska företag. Utskottet delar emellertid föredragande statsrådets uppfattning att lagstiftningen i flera avseenden behöver moderniseras och effektiviseras.

En svaghet hos den nuvarande lagstiftningen är att den föreskrivna prövningen endast kan ske i de fall då det utländska företagsförvärvet avser ett aktiebolag som har ett utlänningsförbehåll i sin bolagsordning. Det framstår som naturligt att förvärvskontrollen skall gälla på samma sätt för alla svenska företag. Det kan ifrågasättas om den gällande lagen medger att andra omständigheter än dem som är hänförliga till förvärvaren kan vägas in vid tillståndsprövningen. Enligt utskottets mening bör emellertid även syftet med förvärvet och förvärvarens planer för det företag som prövningen gäller kunna beaktas. Härtill kommer, som utskottet redan konstaterat, att 1916 års lag är behäftad med vissa brister i lagtekniskt hänseende.

I det lagförslag som regeringen nu lägger fram har de angivna bristerna undanröjts. Detta har också angivits som huvudsyftet med lagförslaget. Det anförda innebär samtidigt att gällande principer för kontroll av företagsförvärv i stor utsträckning har behållits.

Utskottet ansluter sig till uppfattningen att huvudsyftet med den nya lagstiftningen bör vara att undanröja de lagtekniska brister som vidlåder den nuvarande lagstiftningen. Någon skärpning av kontrollen utöver vad som föreslås i propositionen finner utskottet inte motiverad.

I motion 1981/82: 2475 (s) föreslås bl. a. att tillstånd skall krävas när ett kontrollsubjekt, som tidigare saknar aktier i bolaget, önskar förvärva aktier motsvarande mer än fem procent av aktiekapitalet eller röstetalet för samtliga aktier i bolaget. Motionärerna erinrar om att en majoritet av utredningen, nämligen företrädarna för kontroll- och förhandlingslinjerna, föreslog detta.

Den fria aktieomsättningen bör, som framhålls i propositionen, inte inskränkas i vidare mån än vad som behövs för att uppnå syftet med förvärvskontrollen. Därför bör förvärvet underkastas kontroll först när förvärvaren erhåller så stor andel av bolagets aktier att han får en reell makt i bolaget. Av detta följer att det i princip inte finns anledning att tillståndsbelägga aktieförvärv som görs endast i kapitalplaceringssyfte. Uppenbart är emellertid att det i ett enskilt fall kan vara svårt att avgöra i vilket syfte ett aktieförvärv görs. Den i propositionen föreslagna schablonregeln av innebörd att tillstånd skall krävas när efter ett förvärv förvärvarens totala andel av aktie- eller röstetalet överskrider vissa gränser – lägst tio procent – är enligt utskottets mening fullt tillräcklig för att syftet med

förvärvskontrollen skall uppnås. Förvärv av mindre aktieposter torde i allmänhet ha karaktär av s. k. portföljinvesteringar och i regel endast vara aktuella vid förvärv på Stockholms fondbörs. Koncentrationsutredningen (SOU 1968: 7) räknade för sin del med att det endast var i ett börsnoterat företag (ASEA) där en mindre andel av aktiekapitalet än tio procent räckte för att ge ett s. k. dominerande minoritetsintresse. Även om situationen i dag kan ha förändrats något på denna punkt (jfr NU 1981/82: 34 s. 19 f. med hänvisning till statens industriverks utredning SIND 1980: 5) talar enligt utskottets mening övervägande skäl för att det är tillräckligt att bestämma den lägsta kontrollgränsen till tio procent.

I motionen föreslås vidare att förutsättningarna för tillstånd skall skärpas i jämförelse med förslaget i propositionen. Enligt motionärerna bör tillstånd meddelas såvida det inte med hänsyn till det inflytande som härigenom kan uppkomma över svenskt företag eller svenskt näringsliv eller av andra skäl är oförenligt med allmänt intresse.

I propositionen (16 § första stycket) föreslås att tillstånd skall meddelas, om det inte strider mot något väsentligt allmänt intresse. Regeringens förslag överensstämmer i denna del med vad som gäller enligt 1916 års lag i dess lydelse efter 1973 års ändringar av lagen.

Utskottets uppfattning sammanfaller med regeringens i denna fråga. Som anförs i propositionen (s. 45) kan till följd av 1973 års lagstiftning inte endast naturtillgångar utan även andra tillgångar såsom teknik, know-how, dyrbara maskiner, patent och varumärken skyddas, vilket kan vara angeläget exempelvis i fråga om företag som har särskild betydelse för landets försörjning. Den gällande bestämmelsen är enligt utskottets mening tillräcklig för att tillgodose ett rimligt skyddsbehov. Till det anförda kommer att en skärpning av lagstiftningen på denna punkt skulle kunna stå i strid med Sveriges internationella förpliktelser. Utskottet kommer senare (s. 11) att behandla frågan om förvärvslagstiftningens överensstämmelse med de internationella åtaganden som är av intresse i sammanhanget.

Ett annat förslag i motionen är att tillståndsmyndigheten skall kunna förena förvärvstillståndet med särskilda villkor eller föreskrifter. I propositionen avvisas denna möjlighet. I stället föreslås (16 § andra stycket) att i beslut om förvärvstillstånd skall anges sådana åtaganden som förvärvaren eller, vid aktie- eller andelsförvärv, det bolag som avses med förvärvet har gjort i ärendet och som har tillagts betydelse vid prövningen. Motionärerna tror för sin del att företagen skulle föredra klart angivna villkor framför allmänna utfästelser, som det senare kan uppstå oklarheter om.

Utskottet vill erinra om att möjligheten att meddela föreskrifter i samband med tillstånd inte är reglerad i 1916 års lag. Enligt vad som anförs i propositionen (s. 48) har det dock i praktiken förekommit att överlåtare eller förvärvare har gjort vissa utfästelser eller åtaganden som åtminstone delvis har utgjort en förutsättning för tillstånd. Utskottet delar föredragan-

de statsrådets motvilja mot tanken på att förvärvstillstånd skulle kunna förenas med föreskrifter. En sådan ordning skulle lätt kunna utvecklas till någon form av verksamhetskontroll och innebära en särbehandling av de utlandsdominerade företagen jämfört med de rent svenska. Förslaget i propositionen om att åtaganden som gjorts och som haft betydelse vid förvärvsprövningen skall antecknas i tillståndsbeslutet kan i viss mån sägas utgöra en kodifiering av gällande praxis på området, och utskottet har ingen invändning mot propositionen på denna punkt.

Motionärerna anser vidare att en fortlöpande verksamhetskontroll av de utlandsägda företagen bör införas. Skälen härtill har redovisats i det föregående (s. 3).

I likhet med regeringen och flertalet remissinstanser avvisar utskottet bestämt tanken på en fortlöpande verksamhetskontroll. En sådan kontroll skulle innebära att de utlandsdominerade företagen särbehandlades jämfört med de rent svenska på ett sätt som inte kan komma i fråga utan mycket starka skäl. Det måste enligt utskottets mening hållas i minnet att erfarenheterna från de utlandsägda företagens verksamhet här i landet till alldeles övervägande del är goda. Det är angeläget att de betydande bidrag till svensk ekonomi och svenskt näringsliv som utländska investeringar kan medföra inte går förlorade genom införandet av ett kontrollsystem som kan inge föreställningen att de utlandsägda företagen har att bedriva sin verksamhet här i landet under sämre betingelser än de inhemska företagen.

Sammanfattningsvis finner sig utskottet inte kunna godta de förslag till ändringar av lagstiftningen om förvärvskontroll som läggs fram i motion 1981/82: 2475 (s). Än mindre kan utskottet tillstyrka förslagen i denna motion och i motion 1981/82: 2476 (vpk) om avslag på propositionen såvitt avser förslaget till lag om utländska förvärv av svenska företag m. m. Utskottet avstyrker med andra ord motion 1981/82: 2475 (s) i dess helhet samt motion 1981/82: 2476 (vpk) såvitt avser yrkandet om avslag på propositionen i denna del. Det sagda innebär att utskottet tillstyrker propositionen i nu angiven del.

I vänsterpartiet kommunisternas motion 1981/82: 2476 framförs utöver det nyss behandlade avslagsyrkandet vissa synpunkter på inriktningen av den framtida lag om utländska företagsförvärv som motionärerna önskar. En ny lagstiftning bör enligt motionärerna inte begränsas till övertagandefallen utan även omfatta nyetableringar av utländska företag här i landet. Både lokala och centrala fackföreningsorganisationer bör tillerkännas vetorätt i förvärvsfrågor. Bestämmelser om verksamhetskontroll bör införas, utformade i enlighet med kontrollinjens förslag. Förvärvstillstånd skall ges endast när det kan påvisas att den aktuella verksamheten skulle vara av utomordentligt stort intresse för det svenska samhället och dess utveckling. Motionärerna önskar att riksdagen gör ett tillkännagivande av denna innebörd.

Utskottet konstaterar att de utomordentligt långtgående förslag rörande

etablerings- och verksamhetskontroll som framförs i motionen ger uttryck för en helt annan syn på utländskt ägande i svenskt näringsliv än vad utskottet har. Motionärerna framhåller själva att de har en annan principiell utgångspunkt, nämligen att företag och naturtillgångar i Sverige i princip skall ägas av personer som är bosatta i landet samt att ägande genom utländska medborgare och företag endast skall tillåtas såsom undantag. Motionärernas konkreta förslag framstår, särskilt sedda i ljuset av denna grundläggande åsiktsskillnad, som oacceptabla. Utskottet avstyrker därför motion 1981/82: 2476 (vpk) i denna del.

I motion 1981/82: 1930 (fp), som väckts under allmänna motionstiden i år, begärs ett tillkännagivande angående behovet av en moderniserad lagstiftning om utländska förvärv av svenska företag. Den erforderliga tillståndsgivningen bör enligt motionärerna ske i positiv anda. Särskilt framhålls att grunderna för tillståndsgivningen måste stå i överenskommelse med OECD:s kapitalliberaliseringsstadga, EFTA-konventionen och Europarådets bosättningskonvention.

Vad angår lagstiftningens förhållande till de tre nyssnämnda internationella överenskommelserna vill utskottet erinra om att denna fråga har uppmärksammats i propositionen (s. 45–48). Föredragande statsrådet anser att Sveriges åtaganden enligt kapitalliberaliseringsstadgan inte hindrar en bestämmelse om att tillstånd till ingående direktinvesteringar kan vägras om investeringen strider mot ett väsentligt allmänt intresse, alltså den formulering som valts i propositionen. Statsrådet finner inte heller den föreslagna lagstiftningen stå i strid med de nämnda EFTA- och Europarådskonventionerna. Utskottet delar föredragande statsrådets uppfattning i frågan. Även i övrigt synes motionärernas önskemål vara tillgodosedda genom den avgivna propositionen. Motion 1981/82: 1930 (fp) avstyrks därför av utskottet.

Under utskottets behandling av ärendet har en fråga uppkommit angående innebörden av 11 § andra stycket förslaget till lag om utländska förvärv av svenska företag m. m. Enligt detta stadgande skall, som utskottet framhållit tidigare, utländska förvärv av fria aktier på Stockholms fondbörs inte bli ogiltigt. Tillståndsmyndigheten skall i stället förelägga förvärvaren att avyttra aktierna inom sex månader från förvärvet eller den längre tid som myndigheten bestämmer. Frågan gäller närmare bestämt innebörden av uttrycket att förvärvet skall ha "skett på Stockholms fondbörs". Med anledning härav vill utskottet framhålla att härmed bör avses alla aktieförvärv som noterats att ingå i börsens omsättning av aktier. Hit bör följaktligen hänföras tre olika delar av börsverksamheten, nämligen omsättningen vid uppropet och vid efterbörsen samt omsättningen i samband med efteranmälan till börsen av avslut i aktier som fondkommissionärerna gjort utanför börshuset. Utskottet vill erinra om att 25 § första stycket förordningen (1979: 996) om Stockholms fondbörs innehåller en bestämmelse av innebörd att en börsmedlem skall i den omfattning och den

ordning som börsstyrelsen bestämmer anmäla alla avslut i börspapper som medlemmen vid eller utanför fondbörsen har gjort för egen eller annans räkning. Efteranmälan sker regelmässigt dagen efter transaktionen. Enligt utskottets mening bör alltså även denna kategori av avslut anses hänförlig till verksamheten vid Stockholms fondbörs och följaktligen bedömas enligt undantagsregeln i 11 § andra stycket i lagförslaget.

*Utländska förvärv av fast egendom m. m.*

Det andra huvudavsnittet i propositionen avser frågan om utländska förvärv av fast egendom m. m.

En lagfäst kontroll av utländskt inflytande över mark och naturtillgångar har funnits i Sverige sedan 1800-talet. En mer ingående reglering tillkom dock först med 1916 års lag. Det grundläggande syftet med lagen var att bevara Sveriges naturtillgångar i inhemsk ägo och att trygga vår självbestämmanderätt på det ekonomiska området. Lagens bestämmelser om kontroll av utländska förvärv av mark och naturtillgångar har i sak varit väsentligen oförändrade sedan lagens tillkomst. År 1975 skärptes dock bestämmelserna om utländska medborgares möjligheter att förvärva fritidsfastigheter.

Det nu föreliggande förslaget till lag om utländska förvärv av fast egendom m. m. ersätter 1916 års lag i de delar som avser kontroll över utländska förvärv av fast egendom och gruvrättigheter. Lagförslaget innebär att bestämmelserna moderniseras och förenklas. I sakligt hänseende innehåller förslaget endast smärre ändringar i förhållande till 1916 års lag.

I detta sammanhang bör framhållas att det finns ett samband mellan de nu aktuella lagförslagen bl. a. på det viset att begreppet kontrollsubjekt återfinns i båda lagarna. Begreppet definieras dock endast i lagen om utländska förvärv av svenska företag m. m. Av intresse i nu förevarande hänseende är därvid särskilt att kretsen av de rättssubjekt för vilka tillståndsplikt föreligger, alltså kontrollsubjekten, utökats med svenska bostadsrättsföreningar som har till huvudsakligt ändamål att upplåta fritidsbostäder åt medlemmar.

Den grundläggande principen är alltså fortfarande att kontrollsubjekt inte utan tillstånd får förvärva fast egendom här i landet. Förutsättningarna för tillstånd bygger enligt förslaget på de principer som förordats i fråga om företagsförvärvens del, även om en del speciella regler nödvändiggjorts beträffande fastighetsförvärven. Vidare föreslås en ny ordning för hur beslutanderätten i tillståndsärenden skall delegeras.

I ärendet har väckts två motioner med anknytning till det här aktuella lagförslaget. I motion 1981/82: 2474 (s) hemställs att riksdagen skärper reglerna i vad avser utländsk medborgares förvärv av fritidsfastigheter i Sverige i enlighet med vad som anförs i motionen. I motion 1981/82: 2476 (vpk) yrkas avslag på propositionen i dess helhet, således även på det här aktuella lagförslaget.

I den förstnämnda av dessa motioner kritiseras det sätt varpå regeringen tolkar innebörden av uttrycket "särskild anknytning" till Sverige i 10 § 1916 års lag. Motionären vänder sig i detta sammanhang emot att propositionen inte berör den praxis som uppstått när det gäller innebörden av detta rekvisit. Enligt motionären kan det starkt sättas i fråga om den omständigheten att en utlänning hyr fritidshus i Sverige några veckor under några år bör konstituera en särskild anknytning till Sverige. Motionären framhåller att det förekommer att utländska medborgare i sådana fall får förvärvstillstånd. Enligt motionärens mening är detta inte rimligt och överensstämmer inte heller med de intentioner som låg bakom 1975 års lagändringar. Motionären framhåller att det är angeläget att riksdagen vid antagandet av den nya lagen uttalar att förhyrning av fritidshus – annat än under mycket lång tid – inte bör medföra att utländsk medborgare anses ha särskild anknytning till Sverige.

Förutsättningarna för förvärvstillstånd av fritidsfastigheter regleras i den nya lagen i 8 och 10 §§. Bestämmelserna har samma principiella innebörd som de bestämmelser som infördes genom 1975 års reform. Bestämmelserna innebär att förvärvstillstånd i princip skall meddelas utländsk medborgare om hinder inte möter med hänsyn till vissa allmänna intressen, t. ex. egendomens lämplighet för fritidsändamål, eller med hänsyn till förvärvarens personliga förhållanden. För sådana områden av landet där det råder ett stort efterfrågetryck på fritidsbostäder gäller därutöver en särskild bestämmelse. Enligt denna (10 §) får utlänning inte förvärva fritidsfastighet som är belägen inom ett område där efterfrågan på fritidsfastigheter är så betydande att på grund därav risk föreligger för en stegring av fastighetsvärdena. Förbudet mot förvärvstillstånd gäller dock inte om den utländske medborgaren tidigare varit svensk medborgare eller på annat sätt har särskild anknytning till Sverige.

Lagutskottet anför i sitt yttrande (LU 1981/82: 3 y) med anledning av propositionen och motion 1981/82: 2474 sammanfattningsvis följande:

Bestämmelserna i 1916 års lag är svåröverskådliga och besvärliga att tillämpa. I vissa fall har bestämmelsernas utformning lett till osäkerhet om lagstiftningens innebörd. Utskottet vill i sammanhanget påpeka att uttalandet i propositionen på s. 67 att länsstyrelsen får avslå en ansökan om förvärvstillstånd endast när det gäller fritidsfastigheter inte är riktigt. Enligt den ändrade ordning för länsstyrelses tillståndsprövning som riksdagen på lagutskottets förslag införde 1975 (LU 1975: 27) kan länsstyrelsen avslå en ansökan om förvärvstillstånd även i vissa andra fall (se även Svensk juristtidning 1976 s. 396).

Med hänsyn till de brister som finns i utformningen av 1916 års lag är det enligt utskottets mening tillfredsställande att lagen nu föreslås bli ersatt med en modern lagstiftning. Utskottet anser det vara en betydande fördel att härvid bestämmelserna om utländska förvärv av svenska företag och bestämmelserna om utländska förvärv av fast egendom och naturtillgångar har upptagits i två skilda lagar.

De föreslagna sakliga nyheterna i förhållande till 1916 års lag föranleder inga särskilda uttalanden från utskottets sida. Inte heller har utskottet några erinringar mot de föreslagna följdändringarna.

Utskottet övergår härefter till den i motionen berörda frågan om utländsk medborgares förvärv av fritidsfastigheter. – – –

Utskottet erinrar om att syftet med 1975 års lagstiftning var att tillståndsgivningen, i fråga om förvärv av fritidsfastigheter, skulle bli mer restriktiv när det gällde utländsk medborgare utan särskild anknytning till Sverige. För utländska medborgare med särskild anknytning till Sverige föreslogs inga inskränkningar i den rådande liberala tillståndsgivningen. Med anledning av uttalandena i motionen om bostadsarrende vill utskottet påpeka att tillståndstvång för utlänning i fråga om avtal om bostadsarrende för fritidsändamål infördes redan i samband med 1975 års reform. Syftet härmed var att förhindra försök att kringgå de nya restriktiva reglerna om förvärv av fritidsfastighet.

I 1975 års lagstiftningsärende uttalade lagutskottet (LU 1975: 27 s. 12) att det mot bakgrund av det då kraftigt ökade utländska intresset för fritidsmark i Sverige inte rimligen kunde anföras några principiella erinringar mot att tillståndsgivningen i fortsättningen skulle bli mer restriktiv för utländska medborgare utan särskild anknytning till Sverige. Den föreslagna lagtekniska lösningen gav enligt utskottets mening knappast anledning att befara att det skulle uppstå några särskilda svårigheter att omsätta lagändringarna i praktisk tillämpning. Med hänsyn till att den föreslagna lagstiftningen innebar viktiga nyheter av i viss mån principiell natur underströk utskottet vikten av att utvecklingen på området följdes med uppmärksamhet från statsmakternas sida.

Mot bakgrund av det anförda och med beaktande av att frågan om utlännings rätt att förvärva fritidsfastighet i Sverige vid flera tillfällen efter 1975 – senast hösten 1981 (LU 1981/82: 1) – aktualiserats i riksdagen är det enligt utskottets mening beklagligt att i propositionen inte lämnas någon redogörelse för utvecklingen på området eller för den praxis som utbildats i tillståndsärenden. Inte heller innehåller propositionen annat än mycket kortfattade uttalanden till ledning för tolkningen av bestämmelserna. – – –

Det är enligt utskottets mening viktigt att gällande bestämmelser inte tillämpas på sådant sätt att utländska medborgare som är bosatta utomlands förhindras att förvärva fritidshus i vårt land. Sådana förvärv kan i vissa delar av landet innebära ett önskvärt tillskott till bebyggelsen som kan bidra till att landskapet hålls öppet, att möjligheterna att upprätthålla vissa former av samhällsservice ökar och att befintliga men outnyttjade byggnader används på ett nyttigt sätt. I andra delar av landet, där konkurrensen om fritidsbebyggelsen är stor, är läget ett annat. Där bör endast utlänningar som har särskild anknytning till landet kunna förvärva fritidsfastigheter. – – –

Enligt vad utskottet erfarit har emellertid under den senaste tiden i flera tillståndsärenden åberopats att det f. n. över huvud taget inte finns någon större efterfrågan på fritidsfastigheter inom landet. Med anledning härav vill utskott understryka att vid bedömningen av om det föreligger ett efterfrågetryck inom ett område hänsyn måste tas till förhållandena under en inte alltför kort tidsperiod. En tillfällig nedgång i efterfrågan på fritidsfastigheter till följd av en konjunkturnedgång eller av andra orsaker bör inte ges möjlighet att inverka på tillståndsprövningen.

Av betydelse för vilken effekt förbudet för utlänning att förvärva fritidsfastighet inom efterfrågeområden skall få är, såsom motionären påpekar, tolkningen av begreppet särskild anknytning till Sverige. Om begreppet ges en alltför liberal tolkning kan undantagen från förbudet bli så många att syftet med förbudsbestämmelsen motverkas.

Utskottet delar till en början departementschefens uppfattning att en utländsk medborgare, som är stadigvarande bosatt här i landet, måste anses ha särskild anknytning till Sverige. När det gäller utlänning, som inte är bosatt i landet, ger som tidigare nämnts propositionen inte någon ledning till tolkning av vad som skall anses utgöra särskild anknytning. I 1975 års lagstiftningsärende uttalade departementschefen i denna fråga endast (prop. 1975: 65 s. 11) att det beträffande den som inte stadigvarande vistas i Sverige utan enbart kommer hit under sin fritid bör krävas att besöken skett under en längre tid och med viss regelbundenhet. Vid ett besök av lagutskottet i Kronobergs län hösten 1981 framkom att länsstyrelsen där för att särskild anknytning skall anses föreligga brukar kräva att sökanden vistas i Sverige ca en månad varje år under en tidsperiod av 6–7 år. Enligt vad utskottet inhämtat varierar praxis något mellan olika län. Regeringen har i flera fall gett tillstånd till förvärv av fritidsfastighet då förvärvaren regelbundet vistats i Sverige på sin fritid under en tidsperiod av fem år. Det har inte krävts att vistelsen skall ha varit förlagd till samma plats.

Utskottet vill för sin del framhålla att när det gäller utlänning som tillfälligt vistas i Sverige under några semesterveckor varje år och då på olika platser i landet förefaller en vistelseperiod på fem år väl kort för att det skall kunna anses att vederbörande har fått särskild anknytning till Sverige. Enligt utskottets mening kan det synas rimligt att kräva en vistelse i landet under åtminstone 6–7 år. Tidsperioden bör dock kunna sättas lägre då sökanden har regelbundet hyrt samma fastighet. Om i sådana fall fastighetsägaren önskar försälja sin fastighet kan det vara rimligt att hyresgästen ges möjlighet att förvärva fastigheten även om hyresperioden varit något kortare än den nyss angivna tidsperioden. Andra omständigheter som bör kunna påverka bedömningen av om det föreligger särskild anknytning är självfallet släktskapsförhållanden, arbetsförhållanden o.dyl.

I detta sammanhang vill utskottet rikta uppmärksamheten på en relativt ny företeelse. Det förekommer sålunda att svenska byggföretag har på kontinenten börjat utbjuda hela stugbyar i Sverige till försäljning. Enligt utskottets mening är det angeläget att i sådana fall särskild försiktighet iakttas vid tillståndsprövningen.

Avslutningsvis vill utskottet stryka under betydelsen av att man får till stånd en fast och enhetlig praxis i fråga om tillstånd till utlännings förvärv av fritidsfastighet. Enligt utskottets mening bör det vara en uppgift för länsstyrelsens styrelse att följa utvecklingen på området inom det egna länet.

Näringsutskottet delar lagutskottets uppfattning att det är viktigt att gällande bestämmelser inte tillämpas på ett sådant sätt att utländska medborgare som är bosatta utomlands förhindras att förvärva fritidshus i vårt land. Det är å andra sidan rimligt att i delar av landet, där konkurrensen om fritidsbebyggelsen är stor, endast utlänningar som har särskild anknytning till landet bör få förvärva fritidsfastigheter. Som lagutskottet konstaterar torde gällande regler, vilka föreslås överförda till den nya lagen i princip

oförändrade, ge utrymme för den restriktivitet som kan anses erforderlig i fråga om förvärv av fritidsfastigheter i dylika områden av utländska medborgare utan särskild anknytning till Sverige. Näringsutskottet delar lagutskottets uppfattning att man, vid bedömningen av om det föreligger ett efterfrågetryck inom ett område, måste ta hänsyn till förhållandena under en inte alltför kort tidsperiod. Likaså är näringsutskottet ense med lagutskottet att en vistelse i Sverige ca en månad varje år under en tidsperiod av fem år är väl kort för att det skall kunna anses att vederbörande har fått särskild anknytning till Sverige, varemot det kan synas rimligt att kräva att den nämnda tidsperioden bör vara 6–7 år. Den bör dock i speciella fall kunna sättas lägre, exempelvis när sökanden regelbundet har hyrt samma fastighet. Näringsutskottet är också av meningen att det är angeläget att särskild försiktighet iakttas vid tillståndsprövningen när det gäller köp av fritidshus som ingår i nyuppförda stugbyar. Till sist vill näringsutskottet i likhet med lagutskottet stryka under betydelsen av att man får till stånd en fast och enhetlig praxis i tillståndsfrågor. Det bör, som framhålls i yttrandet, ankomma på resp. länsstyrelse att följa utvecklingen på området inom det egna länet.

I enlighet med lagutskottets förslag hemställer näringsutskottet att riksdagen med anledning av propositionen och motion 1981/82: 2474 (s) godkänner vad utskottet anfört om utlännings förvärv av fritidsfastighet.

Utskottet har ingen invändning mot utformningen av lagen om utländska förvärv av fast egendom och tillstyrker därför propositionen i denna del.

Utskottet avstyrker följaktligen yrkandet om avslag på propositionen i motion 1981/82: 2476 (vpk) såvitt nu är i fråga.

*Följdlagstiftningen*

Mot förslagen till promulgationslag och till följdlagstiftning har utskottet ingenting att erinra. Utskottet tillstyrker följaktligen propositionen även i dessa delar samt avstyrker motion 1981/82: 2476 (vpk) i motsvarande del.

*Hemställan*

Utskottet hemställer

att riksdagen

1. med avslag på motionerna 1981/82: 1930 och 1981/82: 2475 samt motion 1981/82: 2476 yrkande 1 i ifrågavarande del och yrkande 2 antar det i proposition 1981/82: 135 framlagda förslaget till lag om utländska förvärv av svenska företag m. m.,
2. med avslag på motion 1981/82: 2476 yrkande 1 i ifrågavarande del antar det i proposition 1981/82: 135 framlagda förslaget till lag om utländska förvärv av fast egendom m. m. och därvid med anledning av motion 1981/82: 2474 godkänner vad utskottet har anfört om tillstånd för utländska medborgare att förvärva fritidsfastigheter i Sverige.

3. med avslag på motion 1981/82: 2476 yrkande 1 i ifrågavarande del antar i proposition 1981/82: 135 framlagda förslag till
   a) lag om införande av lagen om utländska förvärv av svenska företag m. m. och lagen om utländska förvärv av fast egendom m. m.,
   b) lag om ändring i lagen (1934: 239) om bulvanförhållande i fråga om aktier i vissa bolag,
   c) lag om ändring i lagen (1935: 395) om kontroll över tillverkningen av krigsmateriel m. m.,
   d) lag om ändring i kreditupplysningslagen (1973: 1173),
   e) lag om ändring i aktiefondslagen (1974: 931),
   f) lag om ändring i lagen (1955: 183) om bankrörelse,
   g) lag om ändring i lagen (1949: 658) om inlösen i vissa fall av rätt till gruva m. m.,
   h) lag om ändring i förköpslagen (1967: 868),
   i) lag om ändring i gruvlagen (1974: 342),
   k) lag om ändring i lagen (1975: 1132) om förvärv av hyresfastighet m. m.,
   l) lag om ändring i lagen (1976: 240) om förvärv av eldistributionsanläggning m. m.,
   m) lag om ändring i jordförvärvslagen (1979: 230).

Utskottet hemställer dessutom

att detta ärende avgörs efter endast en bordläggning.

Stockholm den 1 juni 1982

På näringsutskottets vägnar

INGVAR SVANBERG

*Närvarande:* Ingvar Svanberg (s), Johan Olsson (c), Erik Hovhammar (m), Sven Andersson (fp), Margaretha af Ugglas (m), Thage Peterson (s), Lennart Pettersson (s), Bengt Sjönell (c), Rune Jonsson (s), Hadar Cars (fp), Karl Björzén (m), Wivi-Anne Radesjö (s), Sivert Andersson (s), Birgitta Johansson (s) och Ivar Franzén (c).

## Reservation

Ingvar Svanberg, Thage Peterson, Lennart Pettersson, Rune Jonsson, Wivi-Anne Radesjö, Sivert Andersson och Birgitta Johansson (alla s) anser

*dels* att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 8 med "I det" och slutar på s. 11 med "denna del" bort ha följande lydelse:

I regeringens förslag till lag om utländska förvärv av svenska företag m. m. undanröjs några av bristerna i den gällande lagstiftningen. Utskottet har i och för sig ingen invändning mot förslagen att tillståndskravet skall

gälla aktier i alla svenska aktiebolag, oavsett om bolaget har ett s. k. utlänningsförbehåll i sin bolagsordning eller ej. Det är vidare helt i sin ordning att även svenska stiftelsers förvärv underkastas kontroll. Utskottet finner också att det är en fördel att även andra omständigheter än de som är hänförliga till förvärvaren skall beaktas vid tillståndsprövningen enligt lagen.

Enligt utskottets uppfattning är emellertid de av regeringen föreslagna förändringarna otillräckliga. Som utskottet framhållit i det föregående (s. 7) vållar det utländska inflytandet i företag i Sverige problem i olika hänseenden. Dessa problem är av den arten och omfattningen att det krävs lagfästa möjligheter till kontroll av utländsk företagsetablering och utländska företags skötsel. En effektiv kontroll över de utlandsägda företagen kan med andra ord inte uppnås utan att förvärskontrollen skärps och utan att det införs regler om verksamhetskontroll. Syftet med bestämmelser om verksamhetskontroll skulle inte vara att få till stånd olika behandling av svenska och utlandsägda bolag utan tvärtom att säkerställa att alla företag i landet verkar under samma förutsättningar när det gäller förhållandet till samhället och de anställda.

I motion 1981/82: 2475 (s) läggs fram förslag om en i jämförelse med förslaget i propositionen stärkt förvärvskontroll i ett avseende. Förslaget går ut på att tillstånd skall krävas när ett kontrollsubjekt, som tidigare saknar aktier i bolaget, önskar förvärva aktier motsvarande mer än fem procent av aktiekapitalet eller röstetalet för samtliga aktier i bolaget. Förslaget överensstämmer med ett förslag från kontroll- och förhandlingslinjerna i utredningen.

Utskottet vill med anledning därav framhålla att en för de olika utredningslinjerna gemensam uppfattning är att de s. k. portföljinvesteringarna i allmänhet inte skall vara tillståndspliktiga. Denna uppfattning kommer också till uttryck i propositionen och delas i princip av utskottet. Avgörande bör i stället vara om den som förvärvar aktierna genom förvärvet får en reell makt i företaget därest han skulle välja att utnyttja sitt aktieinnehav på en bolagsstämma. Det är härvidlag utan betydelse om aktierna ursprungligen anskaffats som enbart en portföljinvestering. Frågan är i stället på vilken nivå tillståndsplikten bör inträda. Utskottet kan ansluta sig till uppfattningen i propositionen att tillståndsplikt bör inträda om något av gränsvärdena 10, 20, 40 eller 50 procent överskrids. Denna regel är emellertid inte tillräcklig. Även innehav av betydligt mindre aktieposter kan, som bl. a. koncentrationsutredningen konstaterat, medföra s. k. dominerande minoritetsställning på en bolagsstämma. Utskottet vill erinra om att statens industriverk i utredningen (SIND 1980: 5) Ägandet i det privata näringslivet har kartlagt ägarkoncentrationen inom de större svenska företagen. Av utredningen framgår bl. a. att ett jämförelsevis litet eget aktieinnehav ändå kan medföra stort inflytande på en bolagsstämma, särskilt om bolagets aktier i övrigt är spridda på många händer (jfr NU 1981/82: 34).

Mot bakgrund härav finner utskottet det motiverat att förvärvskontrollen utformas på det sätt som motionärerna föreslagit.

Såsom en allmän förutsättning vid tillståndsprövningen gäller enligt gällande rätt och enligt propositionen att tillstånd skall meddelas, om det inte strider mot något väsentligt allmänt intresse. I motionen föreslås att tillstånd skall meddelas, såvida det inte med hänsyn till det inflytande som härigenom kan uppkomma över svenskt företag eller svenskt näringsliv är oförenligt med allmänt intresse. Utrymmet för tillstånd minskas sålunda något i jämförelse med regeringens förslag.

Utskottet vill framhålla att man vid tillståndsprövningen bör ta hänsyn till dels det utländska inflytandet, dels de allmänna intressen som berörs av etableringen. Därvid träder de av statsmakterna fastlagda målen för näringspolitiken naturligtvis fram: full sysselsättning, snabb ekonomisk tillväxt, rimlig prisstabilitet, balans i utrikesbetalningarna, inkomstutjämning och regional balans. Till grund för bedömningen bör alltså läggas de principer som statsmakterna fastlagt rörande arbetsmarknad och näringsliv i allmänhet och utvecklingen inom olika branscher i synnerhet. Med hänsyn härtill godtar utskottet motionärernas förslag till formulering av det aktuella stadgandet.

I motionen föreslås vidare att tillståndsmyndigheten vid tillståndsprövningen skall kunna sätta upp villkor för ett förvärv. Denna möjlighet har avvisats i propositionen. Lagförslaget innehåller i stället en bestämmelse om att myndigheten i tillståndsbeslutet skall kunna ange sådana åtaganden som förvärvaren eller, vid aktie- eller andelsförvärv, det bolag som avses med förvärvet har gjort i ärendet och som har tillagts betydelse vid prövningen.

Utskottet vill till en början framhålla att det i ärenden angående tillstånd till företagsförvärv kan uppkomma farhågor för att ägarbytet skall leda till väsentliga olägenheter från allmän synpunkt. Vad som framför allt kan befaras är att verksamheten vid det övertagna företaget kommer att medföra sådana förändringar att det kan gå ut över de anställdas anspråk på trygg sysselsättning. I stort sett torde frågor av sådan natur komma att utförligt behandlas vid tillståndsprövningen. Med hänsyn till de bristande insynsmöjligheterna i särskilt de multinationella företagen är det dock enligt utskottets mening rimligt att tillståndsmyndigheten erhåller en rätt att förena tillståndet med villkor. Effekten av ett sådant villkor får naturligtvis inte bli att det utlandsägda företaget diskrimineras. Enligt utskottets mening föreligger det dock ingen risk för detta, eftersom syftet med föreskriften endast är att säkerställa att företaget följer gällande avtal och bestämmelser. Utskottet tillstyrker alltså motionsförslaget på denna punkt.

I motion 1981/82: 2475 (s) föreslås vidare att en fortlöpande verksamhetskontroll av de utlandsägda företagen införs.

Utskottet har i det föregående redan anslutit sig till tanken på att bestämmelser om en sådan kontroll införs. Utskottet vill härvid slå fast att till

grund för verksamhetskontrollen skall ligga principen om reell likställdhet mellan utlandsägda och inhemska företag. Genom verksamhetskontrollen skulle man nämligen kunna säkerställa dels att de utlandsägda dotterbolagen fullgör lag- och avtalsenliga förpliktelser vad beträffar informations- och förhandlingsskyldighet, dels att bolaget följer de villkor som uppställts i samband med förvärvstillståndet.

När det gäller utformningen av en verksamhetskontroll bör man enligt utskottets mening hålla i minnet att erfarenheterna från de utlandsägda företagens verksamhet här i landet är övervägande goda. Ett kontrollsystem måste därför ges en omfattning och inriktning som står i rimligt förhållande till de erfarenheter vi hittills haft av dessa företag. Utskottet anser med hänsyn härtill att det inte finns anledning att utöva någon fortlöpande kontroll av verksamheten med andra medel än sådana som är tillämpliga på här i landet verksamma företag över huvud taget. Uppkommer det problem som har sin grund i att företaget står under bestämmande inflytande av utländska ägare och kan problemet inte lösas på annat sätt, är det dock önskvärt att saken kan angripas i särskild ordning. Utskottet delar motionärernas uppfattning att förekommande problem bör lösas vid förhandlingar mellan samhället och företaget. Förhandlingarna skall, som motionärerna föreslår, kunna initieras av en centralt avtalsslutande organisation, berörd kommun eller – efter särskild framställning – statens industriverk, som också skall ha rätt att från företaget infordra de upplysningar som krävs för att bedöma de aktuella frågorna. Misslyckas förhandlingarna bör regeringen få möjlighet att ta upp nya förhandlingar med företaget. För de sannolikt sällsynta fall då företaget inte frivilligt inställer sig till en förhandling eller om det bedöms som nödvändigt för att tillgodose allmänt intresse bör regeringen enligt utskottets uppfattning kunna uppställa vitessanktionerade villkor rörande verksamheten vid företaget.

Utskottet menar sammanfattningsvis att regeringens förslag till ny lagstiftning bör omarbetas på de punkter som utskottet här har angivit. Med hänsyn till att ändringarna delvis är av genomgripande natur bör propositionen avslås såvitt avser förslaget till lag om utländska förvärv av svenska företag m. m. Regeringen bör av riksdagen anmodas att utarbeta ett nytt förslag, baserat på de synpunkter som angivits i motionen. Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet avslagsyrkandet i motion 1981/82: 2475 (s).

Även i motion 1981/82: 2476 (vpk) föreslås att propositionen avslås i denna del, låt vara med en delvis annorlunda motivering. I konsekvens med utskottets inställning beträffande motion 1981/82: 2475 (s) tillstyrker utskottet yrkandet.

*dels* att den del av utskottets yttrande på s. 16 som börjar med "I enlighet" och slutar med "i fråga" bort ha följande lydelse:

Lagutskottet föreslår avslutningsvis att näringsutskottet med anledning

av propositionen och motion 1981/82: 2474 (s) godkänner vad utskottet anfört om utlännings förvärv av fritidsfastighet.

Av vad utskottet hittills anfört i detta avsnitt av betänkandet framgår att utskottet till fullo delar de synpunkter som lagutskottet anfört. Som utskottet tidigare (s. 12) redovisat finns det emellertid ett nära samband mellan förslagen till lag om utländska förvärv av svenska företag m. m. och till lag om utländska förvärv av fast egendom m. m. Om riksdagen avslår propositionen såvitt avser det första av dessa lagförslag kan enligt utskottets mening med hänsyn till nämnda samband inte heller det andra lagförslaget godtas. Detsamma gäller f. ö. även i fråga om följdlagstiftningen.

På grundval av det anförda avstyrker utskottet förslaget till lag om utländska förvärv av fast egendom m. m. Detta ställningstagande innebär samtidigt att utskottet tillstyrker avslagsyrkandet i motion 1981/82: 2476 (vpk) i denna del.

De synpunkter utskottet i det föregående framfört angående utlänningars förvärv av fritidsfastighet bör enligt utskottets mening beaktas i samband med en ny lagstiftning om utländska förvärv av fast egendom. Denna uppfattning bör ges regeringen till känna som riksdagens mening. Yrkandet i motion 1981/82: 2474 (s) skulle därigenom tillgodoses i väsentlig mån.

*dels* att den del av utskottets yttrande på s. 16 som börjar med "Mot förslagen" och slutar med "motsvarande del" bort ha följande lydelse:

I konsekvens med utskottets ställningstagande beträffande lagen om utländska förvärv av svenska företag m. m. och lagen om utländska förvärv av fast egendom m. m. avstyrker utskottet propositionen även såvitt avser följdlagstiftningen. Detta innebär även att utskottet tillstyrker avslagsyrkandet i motion 1981/82: 2476 (vpk) i denna del.

*dels* att utskottet under 1–3 bort hemställa

att riksdagen

1. med bifall till motion 1981/82: 2475 yrkande 1 och motion 1981/82: 2476 yrkande 1 avslår proposition 1981/82: 135,
2. med bifall till motion 1981/82: 2475 yrkandena 2 och 3 och med avslag på motion 1981/82: 1930 och motion 1981/82: 2476 yrkande 2 hos regeringen begär förslag till lag om utländska förvärv av svenska företag m. m. i enlighet med vad utskottet har anfört,
3. hos regeringen begär förslag till lag om utländska förvärv av fast egendom m. m. och därvid med anledning av motion 1981/82: 2474 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anfört om tillstånd för utländska medborgare att förvärva fritidsfastighet i Sverige.

*Bilaga*

# Lagutskottets yttrande

# 1981/82: 3 y

**över proposition 1981/82:135 i vad avser förslag till lagstiftning om utländska förvärv av fast egendom m. m. jämte motion**

## *Till näringsutskottet*

I proposition 1981/82:135 föreslås att 1916 års lag om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom m. m. och 1968 års lag om vissa inskränkningar i rätten att sluta svenskt handelsbolag m. m. skall ersättas av två nya lagar, nämligen lagen om utländska förvärv av svenska företag m. m. och lagen om utländska förvärv av fast egendom m. m.

Till grund för förslagen ligger ett av utredningen om utländska övertaganden av svenska företag avgivet betänkande (SOU 1978:73) Kontroll av utländsk företagsetablering i Sverige m. m.

Näringsutskottet har beslutat att anhålla om yttrande av lagutskottet över förslaget till lag om utländska förvärv av fast egendom, förslaget till promulgationslag samt följdändringar i annan lagstiftning jämte ev. motioner.

Med anledning av propositionen har väckts tre motioner. Av dessa berör endast motion 1981/82:2474 av Lennart Pettersson (s) den del av propositionen som lagutskottet skall yttra sig över.

Lagutskottet får anföra följande.

En lagfäst kontroll av utländskt inflytande över mark och naturtillgångar har funnits i Sverige sedan 1800-talet. En mer ingående reglering tillkom dock först med 1916 års lag. Det grundläggande syftet med lagen var att bevara Sveriges naturtillgångar i inhemsk ägo och att trygga vår självbestämmanderätt på det ekonomiska området. Lagens bestämmelser om kontroll av utländska förvärv av mark och naturtillgångar har i sak varit väsentligen oförändrade sedan lagens tillkomst. År 1975 skärptes dock bestämmelserna om utländska medborgares möjligheter att förvärva fritidsfastigheter.

Det nu föreliggande förslaget till lag om utländska förvärv av fast egendom m. m. ersätter 1916 års lag i de delar som avser kontroll över utländska förvärv av fast egendom och gruvrättigheter. Lagförslaget innebär att bestämmelserna moderniseras och förenklas. I sakligt hänseende innehåller förslaget endast smärre ändringar i förhållande till 1916 års lag.

Bland de föreslagna ändringarna kan nämnas att kretsen av de rättssubjekt för vilka tillståndsplikt föreligger – i lagen benämnda kontrollsubjekt – utökats med svenska stiftelser och svenska bostadsrättsföreningar som har till huvudsakligt ändamål att upplåta fritidsbostäder åt medlemmar. Vidare föreslås en ny ordning för hur beslutanderätten i tillståndsärenden skall

delegeras.

I motion 2474 yrkas att riksdagen med anledning av propositionen skall skärpa reglerna om utländsk medborgares förvärv av fritidsfastigheter.

Lagutskottet vill till en början framhålla att bestämmelserna i 1916 års lag är svåröverskådliga och besvärliga att tillämpa. I vissa fall har bestämmelsernas utformning lett till osäkerhet om lagstiftningens innebörd. Utskottet vill i sammanhanget påpeka att uttalandet i propositionen på s. 67 att länsstyrelsen får avslå en ansökan om förvärvstillstånd endast när det gäller fritidsfastigheter inte är riktigt. Enligt den ändrade ordning för länsstyrelsens tillståndsprövning som riksdagen på lagutskottets förslag införde 1975 (LU 1975:27) kan länsstyrelsen avslå en ansökan om förvärvstillstånd även i vissa andra fall (se även Svensk juristtidning 1976 s. 396).

Med hänsyn till de brister som finns i utformningen av 1916 års lag är det enligt utskottets mening tillfredsställande att lagen nu föreslås bli ersatt med en modern lagstiftning. Utskottet anser det vara en betydande fördel att härvid bestämmelserna om utländska förvärv av svenska företag och bestämmelserna om utländska förvärv av fast egendom och naturtillgångar har upptagits i två skilda lagar.

De föreslagna sakliga nyheterna i förhållande till 1916 års lag föranleder inga särskilda uttalanden från utskottets sida. Inte heller har utskottet några erinringar mot de föreslagna följdändringarna.

Utskottet övergår härefter till den i motionen berörda frågan om utländsk medborgares förvärv av fritidsfastigheter. Förutsättningarna för förvärvstillstånd regleras i den nya lagen i 8 och 10 §§. Bestämmelserna har samma principiella innebörd som de bestämmelser som infördes genom 1975 års reform. Bestämmelserna innebär att förvärvstillstånd i princip skall meddelas utländsk medborgare om hinder inte möter med hänsyn till vissa allmänna intressen, t. ex. egendomens lämplighet för fritidsändamål, eller med hänsyn till förvärvarens personliga förhållanden. För sådana områden av landet där det råder ett stort efterfrågetryck på fritidsbostäder gäller därutöver en särskild bestämmelse. Enligt denna (10 §) får utlänning inte förvärva fritidsfastighet som är belägen inom ett område där efterfrågan på fritidsfastigheter är så betydande att på grund därav risk föreligger för en stegring av fastighetsvärdena. Förbudet mot förvärvstillstånd gäller dock inte om den utländske medborgaren tidigare varit svensk medborgare eller på annat sätt har särskild anknytning till Sverige.

I motionen anförs att det nu föreliggande lagförslaget inte innebär några andra ändringar när det gäller fritidsfastigheter än att bostadsarrende förs in under tillståndspliktiga förvärv. Motionären kritiserar vidare att propositionen inte berör den praxis som uppstått när det gäller att avgöra vad som skall förstås med rekvisitet särskild anknytning till Sverige. Enligt motionären kan starkt sättas i fråga om den omständigheten att en utlänning hyr fritidshus i Sverige några veckor under några år bör konstituera en särskild anknytning till Sverige. Motionären framhåller att det förekommer att utländska

medborgare i sådana fall får förvärvstillstånd. Enligt motionärens mening är detta inte rimligt och överensstämmer inte heller med de intentioner som låg bakom 1975 års lagändringar. Motionären framhåller att det är angeläget att riksdagen vid antagandet av den nya lagen uttalar att förhyrning av fritidshus – annat än under mycket lång tid – inte bör medföra att utländsk medborgare anses ha särskild anknytning till Sverige.

Utskottet erinrar om att syftet med 1975 års lagstiftning var att tillståndsgivningen, i fråga om förvärv av fritidsfastigheter, skulle bli mer restriktiv när det gällde utländsk medborgare utan särskild anknytning till Sverige. För utländska medborgare med särskild anknytning till Sverige föreslogs inga inskränkningar i den rådande liberala tillståndsgivningen. Med anledning av motionärens uttalanden om bostadsarrende vill utskottet påpeka att tillståndstvång för utlänning i fråga om avtal om bostadsarrende för fritidsändamål infördes redan i samband med 1975 års reform. Syftet härmed var att förhindra försök att kringgå de nya restriktiva reglerna om förvärv av fritidsfastighet.

I 1975 års lagstiftningsärende uttalade lagutskottet (LU 1975:27 s. 12) att det mot bakgrund av det då kraftigt ökade utländska intresset för fritidsmark i Sverige inte rimligen kunde anföras några principiella erinringar mot att tillståndsgivningen i fortsättningen skulle bli mer restriktiv för utländska medborgare utan särskild anknytning till Sverige. Den föreslagna lagtekniska lösningen gav enligt utskottets mening knappast anledning att befara att det skulle uppstå några särskilda svårigheter att omsätta lagändringarna i praktisk tillämpning. Med hänsyn till att den föreslagna lagstiftningen innebar viktiga nyheter av i viss mån principiell natur underströk utskottet vikten av att utvecklingen på området följdes med uppmärksamhet från statsmakternas sida.

Mot bakgrund av det anförda och med beaktande av att frågan om utlännings rätt att förvärva fritidsfastighet i Sverige vid flera tillfällen efter 1975 – senast hösten 1981 (LU 1981/82:1) – aktualiserats i riksdagen är det enligt utskottets mening beklagligt att i propositionen inte lämnas någon redogörelse för utvecklingen på området eller för den praxis som utbildats i tillståndsärenden. Inte heller innehåller propositionen annat än mycket kortfattade uttalanden till ledning för tolkningen av bestämmelserna. När det gäller den i motionen berörda frågan om bedömningen av när en utlänning skall anses ha särskild anknytning till Sverige hänvisas endast till vad som sägs i fråga om förvärv av småhus. I det sammanhanget uttalar sig departementschefen emellertid endast för att en utlänning som är stadigvarande bosatt här i landet bör kunna få tillstånd att förvärva egen bostad. Vad som bör krävas för att en person, som inte är bosatt här i landet, skall kunna anses ha särskild anknytning till Sverige berörs över huvud taget inte.

Lagutskottet vill för sin del framhålla följande.

Det är enligt utskottets mening viktigt att gällande bestämmelser inte tillämpas på sådant sätt att utländska medborgare som är bosatta utomlands

förhindras att förvärva fritidshus i vårt land. Sådana förvärv kan i vissa delar av landet innebära ett önskvärt tillskott till bebyggelsen som kan bidra till att landskapet hålls öppet, att möjligheterna att upprätthålla vissa former av samhällsservice ökar och att befintliga men outnyttjade byggnader används på ett nyttigt sätt. I andra delar av landet, där konkurrensen om fritidsbebyggelsen är stor, är läget ett annat. Där bör endast utlänningar som har särskild anknytning till landet kunna förvärva fritidsfastigheter.

I samband med behandlingen hösten 1981 av två motioner (m, fp), som berörde frågor om utlännings rätt att förvärva fritidsfastighet, besökte utskottet Kronobergs län och inhämtade synpunkter på gällande lagstiftning från företrädare för länsstyrelsen. Det framgick därvid att det utbildat sig en fast praxis när det gällde att avgränsa sådana områden inom vilka efterfrågetrycket är så stort att utlännings rätt att förvärva fritidsfastighet bör begränsas. Utskottet kunde vidare med ledning av inhämtade uppgifter och tillgänglig statistik från andra län konstatera att gällande regler ger utrymme för den restriktivitet som kan anses erforderlig i fråga om förvärv av fritidsfastigheter av utländska medborgare utan särskild anknytning till Sverige.

Enligt vad utskottet erfarit har emellertid under den senaste tiden i flera tillståndsärenden åberopats att det f. n. över huvud taget inte finns någon större efterfrågan på fritidsfastigheter inom landet. Med anledning härav vill utskottet understryka att vid bedömningen av om det föreligger ett efterfrågetryck inom ett område hänsyn måste tas till förhållandena under en inte alltför kort tidsperiod. En tillfällig nedgång i efterfrågan på fritidsfastigheter till följd av en konjunkturnedgång eller av andra orsaker bör inte ges möjlighet att inverka på tillståndsprövningen.

Av betydelse för vilken effekt förbudet för utlänning att förvärva fritidsfastighet inom efterfrågeområden skall få är, såsom motionären påpekar, tolkningen av begreppet särskild anknytning till Sverige. Om begreppet ges en alltför liberal tolkning kan undantagen från förbudet bli så många att syftet med förbudsbestämmelsen motverkas.

Utskottet delar till en början departementschefens uppfattning att en utländsk medborgare, som är stadigvarande bosatt här i landet, måste anses ha särskild anknytning till Sverige. När det gäller utlänning, som inte är bosatt i landet, ger som tidigare nämnts propositionen inte någon ledning till tolkning av vad som skall anses utgöra särskild anknytning. I 1975 års lagstiftningsärende uttalade departementschefen i denna fråga endast (prop. 1975:65 s. 11) att det beträffande den som inte stadigvarande vistas i Sverige utan enbart kommer hit under sin fritid bör krävas att besöken skett under en längre tid och med viss regelbundenhet. Vid det ovannämnda besöket i Kronobergs län framkom att länsstyrelsen där brukar kräva för att särskild anknytning skall anses föreligga att sökanden vistats i Sverige ca en månad varje år under en tidsperiod av 6–7 år. Enligt vad utskottet inhämtat varierar praxis något mellan olika län. Regeringen har i flera fall gett tillstånd till

förvärv av fritidsfastighet då förvärvaren regelbundet vistats i Sverige på sin fritid under en tidsperiod av fem år. Det har inte krävts att vistelsen skall ha varit förlagd till samma plats.

Utskottet vill för sin del framhålla att när det gäller utlänning som tillfälligt vistas i Sverige under några semesterveckor varje år och då på olika platser i landet förefaller en vistelseperiod på fem år väl kort för att det skall kunna anses att vederbörande har fått särskild anknytning till Sverige. Enligt utskottets mening kan det synas rimligt att kräva en vistelse i landet under åtminstone 6–7 år. Tidsperioden bör dock kunna sättas lägre då sökanden har regelbundet hyrt samma fastighet. Om i sådana fall fastighetsägaren önskar försälja sin fastighet kan det vara rimligt att hyresgästen ges möjlighet att förvärva fastigheten även om hyresperioden varit något kortare än den nyss angivna tidsperioden. Andra omständigheter som bör kunna påverka bedömningen av om det föreligger särskild anknytning är självfallet släktskapsförhållanden, arbetsförhållanden o.dyl.

I detta sammanhang vill utskottet rikta uppmärksamheten på en relativt ny företeelse. Det förekommer sålunda att svenska byggföretag har på kontinenten börjat utbjuda till försäljning hela stugbyar i Sverige. Enligt utskottets mening är det angeläget att i sådana fall särskild försiktighet iakttas vid tillståndsprövningen.

Avslutningsvis vill utskottet stryka under betydelsen av att man får till stånd en fast och enhetlig praxis i fråga om tillstånd till utlännings förvärv av fritidsfastighet. Enligt utskottets mening bör det vara en uppgift för länsstyrelsens styrelse att följa utvecklingen på området inom det egna länet.

Lagutskottet föreslår att näringsutskottet hemställer att riksdagen med anledning av propositionen och motionen godkänner vad ovan anförts om utlännings förvärv av fritidsfastighet.

Stockholm den 6 maj 1982

På lagutskottets vägnar
LENNART ANDERSSON

*Närvarande:* Lennart Andersson (s), Bernt Ekinge (fp), Inger Lindquist (m), Ivan Svanström (c), Stig Olsson (s), Elvy Nilsson (s), Arne Andersson i Gamleby (s), Martin Olsson (c), Ingemar Konradsson (s), Olle Aulin (m), Owe Andréasson (s), Marianne Karlsson (c), Margot Håkansson (fp), Margareta Gard (m) och Ingrid Segerström (s).

Norstedts Tryckeri, Stockholm 1982